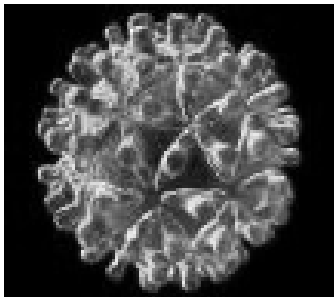

ОТ КАКВО СЕ ПРИЧИНЯВА ВИРУСНИЯТ ХЕПАТИТ С?

Вирусният хепатит С се причинява от вирус наречен хепатит С вирус (НСV).

Важна особеност на вируса на хепатит С е неговата изменчивост (изменчивостта на генома му). Със своята склонност да претърпява промени, вирусът на хепатит С наподобява ХИВ. Това негово свойство е причината все още да няма ефикасна ваксина срещу вируса на хепатит С.

КАК СЕ ПРЕДАВА ХЕПАТИТ С ИНФЕКЦИЈАТА?

Основният начин на предаване е кръвният път. Най-често човек може да предаде болестта на хора, с които използва общи игли спринцовки при инжекционна употреба на наркотици, инжектиране на анаболи и витамини (във фитнес центрове) Използването на общи сламки за смъркане на наркотични вещества също е риск.

Заразяване може да настъпи и при козметични и разкрасяващи процедури като татуиране, пийърсинг, ако инструментите не са за еднократна употреба или не са стерилизирани. Риск представлява и ползването на общи ножчета за бръснене, ножички, четки за зъби.

Вирусът може да се предаде от заразена майка на нейното новородено, по време на бременността и раждането.

Предаване на инфекцията по полов път е възможно при сексуален контакт, при които има обмен на кръв между партньорите, особено рисков е грубият анален секс без презерватив!

КОИ СА ХАРАКТЕРНИТЕ ПРОЯВИ НА БОЛЕСТТА?

Инфекцията с HCV може да протече по три различни начина - безсимптомно, като остър вирусен хепатит и като хроничен вирусен хепатит С. В болшинството от случаите (80-85%) оплакванията липсват, оскъдни са или са леко изразени и само в около 15% се изяснява заболяване със симптомите на остър хепатит.

Хепатит С инфекцията има дълъг инкубационен (безсимптомен) период средно 2 до 3 месеца, рядко до 6 месеца от заразяването. Първите симптоми най-често са следните:

- обща отпадналост
- леко повишена телесна температура
- болки по мускулите и ставите
- гадене и евентуално повръщане
- загуба на апетит
- болезненост в горната част на корема

- тежест и болка в дясното подребрие - дължат се на възпалителния оток на черния дроб, чиято капсула е богато инервирана; този симптом е почти винаги налице при острия вирусен хепатит С
- потъмняване на урината
- изсветляване на изпражненията
- в някои случаи е налице сърбеж по кожата
- ако налице е обилно повръщане, то може да доведе до обезводняване, характеризиращо се със симптоми като отпадналост, обърканост и загуба на концентрация, учестен пулс, главоболие, намалено количество на отделена урина, раздразнителност и др.

Болшинството от случаите на остър хепатит С протичат леко до умерено и предимно като аниктерични форми (без жълтеница). При жълтеничните форми след около 1 месец от изброените по горе симптоми се появява жълтеникавото оцветяване по склерите, долната повърхност на езика и накрая по кожата. Често болните не забелязват сами промяна в цвета на кожата си, а това отбелязват близките и заобикалящите ги хора. Жълтеницата трае 12-15 дни и след това постепенно изчезва. Често успоредно с жълтеницата е налице значителен сърбеж по кожата и увеличение на черния дроб. Състоянието на болните се подобрява с появата и постепенното изчезване на жълтеницата (само за развиващия се остър хепатит С).

В преобладаващият брой от случаите инфекцията с HCV протича без никакви оплаквания или с оскъд-

ни такива. Много често заболяването се изявява само с лесна уморяемост и загуба на тегло. Оплакванията може да се явяват и изчезват, имитирайки “обикновена настинка” или “неразположение”. В голям брой от случаите инфекцията с HCV се открива случайно. Въпреки липсата или слабата изразеност на симптоми инфекцията може да предизвиква тежко увреждане на черния дроб и първите оплаквания на пациента могат да бъдат тези на **чернодробна цироза или нейните усложнения**: задръжка на течности с образуване на отоци по цялото тяло и натрупване на свободна течност в коремната кухина (асцит) дългопродължаваща жълтеница със сърбеж по кожата, постоянна умора, загуба на тегло, образуване на “съдови звезди” по кожата, лесно образуване на “синини” по кожата при нараняване и др.

КАК СЕ ПОСТАВЯ ДИАГНОЗАТА?

Диагнозата обикновено се поставя въз основа на клиничния преглед и някои изследвания. В случаите на подозиран вирусен хепатит серологичното изследване ще даде сигурната диагноза. Организмът се нуждае от сравнително дълго време за да произведе антитела срещу вируса средно 2-3, в някои случаи до 6 месеца. Ако изследването се направи в този период, резултатът може да е отрицателен, въпреки развиваща се хепатит С инфекция. Комбинацията от резултатите на различните серологични изследвания дава информация за фазата на инфекцията, защитните сили на организма, агресивността и “заразността” на инфекцията, прогноза за развитието и по-нататъшния ход на заболяването и т.н. Най-напред, при съмнение за HCV-инфекция се изследват антитела срещу вируса на хепатит С. Обикновено при наличие на симптоми на чернодробно заболяване, повишени стойности на чернодробни ензими, положителният тест за антитела срещу HCV потвърждава диагнозата вирусен хепатит С.

КАК СЕ ЛЕКУВА ХЕПАТИТ С ИНФЕКЦИЈАТА?

Нуждата от лечение се определя от хода на болестта, наличието или не на оплаквания, резултатите от биохимичните чернодробни и серологичните изследвания, резултата от чернодробната биопсия, наличието на съпровождащи заболявания, възрастта на пациента, риска от развитие на нежелани ефекти на противовирусното лечение и т.н. Преценката за започване на лечение е индивидуална. Обикновено лечението на острия хепатит С (протичащ с изявиени симптоми) е само поддържащо. Разчита се на способността на имунната система да се справи с инфекцията. Лечението може да се провежда в домашни условия, само тежко протичащите случаи се хоспитализират (приемат в болница).

КАК ДА СЕ ПРЕДПАЗИМ ОТ ВИРУСЕН ХЕПАТИТ С?

Понастоящем не съществува ваксина срещу вируса на хепатит С, за разлика от хепатит А и В. Това се дължи в голяма степен на генетичното разнообразие на вируса (съществуват генотипове и подтипове, както и многобройни мутирани варианти на вируса в един заразен човек).

Предпазването от заразяване с вируса на хепатит С се свежда само до избягване на рисковите фактори и спазване на определени мерки от носителите на вируса, от друга страна (виж по горе):

- да се избягва инжектирането на наркотици и особено употребата на общи игли и спринцовки

- да се избягва честа смяна на сексуалните партньори и необезопасен секс (без презерватив)

- да се избягва контакт с предмети, които може да са замърсени с кръв или телесни течности на болен от хепатит С като употреба на общи бръснарски ножчета, четки за зъби, недобре стерилизиран инструментариум за правене на татуировки, пиърсинг и др.

- медицинските работници, влизащи контакт с органи, кръв и кръвни продукти да спазват правила за безопасност на работата (използване на ръкавици за еднократна употреба, специално облекло, маски, предпазни очила и т.н.)
- бременна, болна или преболедувала от хепатит С, трябва да съобщи това на своя акушергинеколог

НЯКОЛКО СЪВЕТА КЪМ НОСИТЕЛИТЕ НА ХЕПАТИТ С

Носителите на хепатит С (тези с хроничен хепатит в активна или неактивна фаза както и напълно безсимптомните носители) е препоръчително да се ваксинират срещу хепатит А и хепатит В, в случай, че не са прекарвали тези заболявания. Това се прави за да се предотврати изключително тежкото увреждане на черния дроб, което би настъпило ако се насложат инфекциите с различните хепатитни вируси.

Поради същата причина безсимптомните носители както и хората с изявен хепатит С не трябва да употребяват алкохол и да сведат до минимум приема на повечето лекарства. Носителите не трябва да споделят с други хора инструменти за инжектиране, за тауиране, бръснарски ножчета, ножички, четки за зъби и други принадлежности, които могат да бъдат замърсени с кръв. Препоръчва се да спазват определена полова хигиена - да използват редовно презервативи, да избягват честа смяна на партньорите.